

Estils

‘Matxitrols’: el masclisme es fa sentir a les xarxes

Ignorar, contestar amb ironia, bloquejar o buscar la sororitat són algunes de les receptes contra els atacs que moltes dones reben online

NEREIDA CARRILLO PÉREZ
BARCELONA

“Feminazi, fas fàstic”, “Corregeix el teu front, que t’estàs quedant calba”, “On t’has deixat el sostenidor?” Aquests són només alguns dels innumerable inults que ha rebut a les xarxes la periodista i escriptora Anna Pacheco per la seva xerrada sobre feminisme al programa de televisió *Operación Triunfo*. A la periodista, que es va definir com una “feminista radical”, li han plogut crítiques que l’acusen d’“adoctrinar” i ha sigut el blanc de tota mena de trols, dels anomenats *matxitrols*. Aquest episodi és només una petita mostra de la realitat hostil que viuen moltes dones cada dia a les xarxes socials. Pacheco no ha sigut l’única ni serà l’última a qui intenten devorar els *matxitrols*, individus que assetgen les dones a les xarxes des d’una posició masclista i reaccionària. Per què ens ataquen? Què volen? Què fem per desinflar-los i aconseguir estar còmodes en uns espais, els digitals, que són també nostres?

La sexòloga i terapeuta de parella Sílvia Catalán ha viscut en primera

persona aquesta violència de gènere a les xarxes. És quan parla de feminisme que li plouen les punyalades tuitaires més visceral: “Apareixen ofesos i es queixen. M’agrada molt la discussió sana, però el problema és que arriben de males maneres i van al’insult, a l’objectivització, a desautoritzar la teva postura dient que ets lletja, estàs grassa, portes ulleres o no”. Núria Vergés, doctora en societat de la informació, professora de sociologia a la UB i cofundadora del Col·lectiu Dones-tech, explica que l’insult per motius de gènere és una de les maneres més habituals d’atacar les dones a les xarxes: “Titllar de puta, grassa, lletja i tonta és el més habitual. Els inults sempre van a desempoderar les dones, a estigmatitzar-les. I tenen aquest component de gènere, de control social sobre els cossos de les dones, la seva sexualitat, les seves imatges i les seves capacitats presents i futures”.

Isabel Muntané, periodista, professora de periodisme a la UAB i sòcia d’Almena Cooperativa Feminista, també ha patit atacs: amenaces de violació, fotos obscenes i de pistoles, expressions vexatòries... “Sobretot, quan parlo de temes de violència i agressions sexuals els molesta moltíssim”, relata Muntané.

Menystenir
L’insult per motius de gènere és una de les maneres més habituals d’atacar

Coneguts
En el 45% dels casos les dones coneixen els agressors, diu un estudi

Catalán explica que alguns perversos li envien “fotopenis” al mòbil de feina. A més de pel seu discurs feminista, ella també és amenaçada per la seva professió: “Hi ha gent que pensa que una sexòloga és una prostituta que t’ajuda a superar traumes sexuals”. Juntament amb l’insult, l’assetjament sexual és l’altra forma que pren l’odi cap a elles a través d’internet. Tot plegat té conseqüències fatals, danys psicològics, però també s’erosiona la seva llibertat i pot desembocar en impactes físics. Catalán reflexiona sobre l’efecte que els *matxitrols* han tingut en ella: “No soc conscient d’haver-me censurat a l’escriure, però m’he censurat molt a l’hora de mostrar la meva imatge”.

Agressors coneguts i impunes

Qui hi ha darrere dels dards digitals cap al que és femení? “Darrere d’atacs online a través de Facebook i WhatsApp hi ha parelles o exparelles. És això el que fa que els impactes de les violències sobre les persones siguin tan forts”, analitza Vergés. Això es desprèn d’una enquesta sobre violències online encarregada per l’Institut Català de les Dones que, malgrat tenir una mostra reduïda i no representativa –270 respostes, sobretot de dones amb estudis

universitaris–, aporta dades interessants, com ara que en el 45% dels casos elles coneixen els seus agressors i que la xifra d’agredides que els denuncien no arriba al 20%.

“La majoria de webs i xarxes socials són com xili per a les dones: fan més aviat mal”, descriu la cofundadora de Dones-tech. Vergés afegeix que les que tenen o han tingut una parella masclista són el blanc més habitual, però els *matxitrols* també s’acarnissen amb les feministes i amb les joves, que tenen “moltes més relacions afectives o sexoafectives per mitjà de les tecnologies”. A causa del “pòsit masclista a la societat –es queixa Vergés–, hi ha tot un vessant d’atacs a les dones que tenen veu, que estan empoderades. Les polítiques, siguin de la ideologia que siguin, són atacades per la seva condició de dona, també les esportistes, les artistes i les feministes”. En aquest sentit, Catalán reflexiona: “Les dones que es fan fotos sexis i les pengen a les xarxes no molesten. Per contra, les dones amb discurs sí”.

L’odi digital cap a les dones no és nou, va mutant. Amb els comentaris a les webs la radiografia era molt similar. De fet, el diari *The Guardian* va analitzar 70 milions de comentaris rebuts entre el 2006 i el 2016 i va concloure que, de les 10 plomes

8-M | PENNY SLINGER

L'artista anglesa, nascuda el 1947, va trencar molts esquemes als 70 reivindicant la igualtat de drets entre la sexualitat femenina i la masculina amb ironia i humor. En aquell moment encara costava que s'entengués que les dones poguessin gaudir del sexe. Utilitzant el seu propi cos, va atacar la subordinació a l'home amb peces com *Promised a bed of roses* (1973).

IRENE GUTIÉRREZ ALGADO

més atacades, vuit eren dones i dos eren homes negres. Sobretot quan escrivien sobre temes suposadament masculins com tecnologia o esports. Tanta animadversió pot desembocar en suïcidis digitals. “Quan tanques xarxes pels atacs –segueix Vergés–, et suïcides virtualment. Això té uns impactes forts sobre les teves possibilitats laborals, econòmiques, educatives, emocionals i relacionals. I ja participem menys que ells en el disseny de la tecnologia. No podem permetre’ns el luxe de ser-ne expulsades”.

Ignorar, bloquejar i ser felices

Davant de tot això, què fem? ¿Els contestem o els ignorem? ¿Denunciar-los és una bona opció? El *Kit contra les violències masclistes online*, elaborat per Donestech amb el suport de l'Ajuntament de Barcelona, la Universitat de Barcelona i l'Associació Cultural de Dones per a la Recerca i l'Acció, proposa algunes accions com ara documentar i denunciar els assetjaments, visibilitzar les agressions, bloquejar o silenciar els agressors, crear comunitats i construir espais amigables per a les dones. A més, també planteja mesures preventives contra les violències masclistes online, com per exemple destruir material sensible, prioritzar eines lliures o

utilitzar estratègies com ara màscares o identitats col·lectives.

Per a Muntané, la resposta que cal donar a aquests trols reaccionaris depèn del moment personal i del cas de cada dona. “De vegades –continua la professora de la UAB– la decisió és desaparèixer durant un temps. D’altres és contestar. Però has d’assumir el grau de violència que pots rebre”. Per la seva banda, Catalán opina: “Si la interacció és amb educació, aconsello respondre. Ara, no hem d’entrar en discussions. Jo de vegades els acabo bloquejant perquè no crec que vinguin a buscar una resposta. Venen a desfogar-se. Ara l’element de ràbia som les dones”. Aquesta sexòloga té un as a la màniga. Comenta entre rialles que amb trols “molt pesats” demana ajuda a les seves “amigues feminazis”. La sororitat i la consigna *Don't feed the troll* funcionen. El que sembla que no funciona tant, almenys en opinió de Muntané, són les denúncies a les plataformes: “He aconseguit que tanquessin comptes, però després n’obren d’altres”.

Abans de prendre una decisió, Vergés recomana “analitzar riscos propis i capacitat d’assumir danys”. Totes les respostes són lícites. A més de les receptes anteriors, proposa crear més continguts feministes i tei-

Consells
S’aconsella documentar i visibilitzar els atacs i denunciar els assetjadors

Resposta
Les expertes reclamen més acció a les plataformes i l’administració

xir “comunitats per actuar juntes”. Quan volen que “marxem, que ho deixem, que ens morim soles, que ens autosuïcidem”, reflexiona aquesta sociòloga, una bona estratègia és contestar amb “ironia, humor i alegria”. Vergés afegeix: “Quan et volen trista, deprimida i desgraciada, el fet que estiguis feliç és resistir”.

Totes les expertes coincideixen a demanar més responsabilitat i acció tant a les plataformes com a les administracions. Muntané no entén per què xarxes com Facebook censuren mugrons i dones alletant i no fan el mateix amb atacs a les dones: “Si una dona despullada violenta, aquests continguts també violenten part de la població”, destaca. Afegeix que cal més facilitat per denunciar i que sigui més difícil obrir nous perfils. Per la seva banda, Catalán demana més formació i consciència social a més d’implantar els homes en la detecció i el fre d’aquestes situacions. Vergés critica el “desinterès de les xarxes i l’administració per intentar fer una diagnosi” i exigeix més equips experts en gènere per ajudar les afectades. Mentre esperen les plataformes i les administracions, les dones ja s’han començat a organitzar per denunciar, per protegir-se, per ajudar-se i per riure. ■

Mil i una violències masclistes online

A internet hi ha mil i una maneres d’atacar les dones. I de defensar-se. La guia *Redes sociales en perspectiva de género*, editada per la Junta d’Andalusia i coordinada per Vergés, ho recull. Els atacs basats en insults o l’assetjament sexual i l’extorsió són freqüents, però n’hi ha d’altres. Els repassem:

‘Mansplaining’: Quan un home explica a una dona coses que ja sap, amb to paternalista. O quan un home monopolitza la conversa.

‘Flaming’: Atacs hostils que volen refermar una posició de superioritat. El propòsit final és crear un ambient hostil per expulsar les dones i altres col·lectius.

‘Doxing’: S’anomena així el fet d’atacar les dones o altres persones utilitzant informació personal i privada.

Robatori d’identitat: Passa per exemple quan algú roba les contrasenyes de les xarxes socials a una dona i es fa passar per ella per vexar-la. També obrir comptes falsos que volen suplantar la seva identitat.